Županijsko izvješće: Dubrovačko-neretvanska županija

Godina provedbe: 2024

Broj održanih sastanaka: 4
Broj usvojenih programa: 17

Provedeni programi
Studentsko savjetovalište, Savjetovalište za mlade, Savjetovalište za probleme uzrokovane alkoholom, Škola nepušenja, Pijane naočale, Kako utječe alkohol na razvoj mozga, PoMoZi Da, Trening životnih vještina, Trening životnih vještina – učinkoviti preventivni programi u školi, Mentalno zdravlje srednjoškolaca, Mentalno zdravlje djece s naglaskom na ovisnosti, Abeceda prevencije, Roditeljska uloga, Moja ponašanja u ulozi roditelja, Moje dijete odrasta, Radionice prevencije ovisnosti o duhanu i duhanskim proizvodima, Preventivne aktivnosti -Upravnog odjela za zdravstvo obitelj i branitelje Dubrovačko-neretvanske županije

Provedene ostale aktivnosti
Zaštita mentalnog zdravlja odrasle populacije, Psihološki aspekti žalovanja, Grupa psihološke pomoći i podrške roditeljima djece s teškoćama u razvoju, Mirno rješavanje sukoba, Emocionalno opismenjavanje djece, Elektronički mediji - utjecaj na razvoj i zdravlje djece, Elektronički mediji i cyberbulling, Nasilje u mladenačkim vezama, Prevencija seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja, Vršnjačko nasilje, Utjecaj roditeljstva na mentalno zdravlje djece, radionice o funkcijama i zaštiti mozga, Prozor u svijet mozga, Komunikacija i mentalno zdravlje te obilježavanje važnijih datuma tematski vezanih uz djelokrug rada i aktivnosti Odjela za mentalno zdravlje.

Usvojeni dokumenti
Izvješće Odjela za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Problemi u radu
Nedovoljna umreženost te disperzija različitih programa s nepoznatim evaluacijskim ishodima;

Oblici suradnje i slično
Suradnja je zastupljena.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Unaprijediti koordinaciju i suradnju među mjerodavnim tijelima i institucijama na županijskoj i lokalnoj razini, osigurati provedbu programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i drugih sredstava ovisnosti na županijskoj razini, te osigurati integrirani pristup ovoj problematici, a u svrhu učinkovite i kontinuirane provedbe svih mjera iz Nacionalne strategije i županijskog Akcijskog plana za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.
Poticati sustavnu i učinkovitiju provedbu preventivnih programa za djecu i mlade s naglaskom na razvijanje osobnih, socijalnih i drugih životnih vještina i promicanje zdravih stilova života, provoditi medijske i druge edukativno – promotivne akcije.
Osnažiti ulogu obitelji u prevenciji svih oblika ovisnosti, razviti osjećaj pripadnosti i odgovornosti njenih članova u stvaranju kvalitetnih odnosa unutar obitelji.
Zaštititi zdravu populaciju djece i mladih, prepoznati i što ranije otkriti učenike s rizičnim ponašanjem, pružiti stručnu pomoć učenicima s rizičnim ponašanjem.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 27.681,00
Iz proračuna gradova:

Sveukupno: 27.681,00

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije

Socijalne ustanove: Socijalne ustanove: Hrvatski zavod za socijalni rad - Područni ured Dubrovnik, - Područni ured Metković, -Područni ured Ploče, Područni ured Korčula, Obiteljski centar – Područna služba Dubrovačko-neretvanska
Zdravstvene ustanove: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Nevladine organizacije: Nevladine organizacije: KLA Dubrovnik, Zajednica Pape Ivana XXIII, Zlatni zmaj, Obiteljsko savjetovalište Dubrovačke biskupije

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)

Sveukupan broj ovisnika o drogama: 177
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 163
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 5
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 14
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 3

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 231 za opijate i 246 ukupno

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije

Zavod za socijalni rad i Odjel za mentalno zdravlje ZJZDNŽ surađivali su u sklopu izrečenih mjera PBIN (pojačane brige i nadzora) i mjere Stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djeci, bilo da je riječ o roditeljima koji se liječe od ovisnosti o opojnim drogama, bilo o maloljetnicima s evidentiranim poremećajima u ponašanju. Također je provođena mjera Upozorenja (pismena ili usmena) po preporuci djelatnika Zavoda - obiteljsko pravne zaštite. U sklopu te suradnje djelatnici Odjela pružali su tijekom cijele godine usluge savjetovanja korisnicima zavoda za socijalni rad kojima je bila potrebna stručna pomoć i podrška zbog poremećaja u obiteljskim odnosima ili procesa razvoda braka.
Suradnja s DO i ostalim sudovima temeljila se na provođenju sigurnosne mjere obaveznog liječenja osuđenika i nadzora nad provođenjem uvjetnog otpusta uz permanentnu suradnju s Probacijskim uredom u Dubrovniku.
Tijekom 2024. g. djelatnici Odjela za mentalno zdravlje napisali su ukupno 38 izvješća navedenim ustanovama na području županije.
Od NVO surađivano je s Udrugom Deša na aktivnostima zaštite od nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja i s Udrugom Dva skalina u kojoj djelatnice provode grupu podrške za roditelje djece s teškoćama u razvoju te supervizijsku grupu za djelatnike.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

U 2023. godini zbog zlouporabe droga liječene su ukupno 174 osobe. Zbog opijatske ovisnosti 167, a 7 osoba zbog konzumiranja neopijata. Od ukupnog broja liječenih osoba, novoliječeni čine udio od 2,9% (pet osoba).
U 2024. godini, u odnosu na prethodnu godinu, imamo dva registrirana opijatskog ovisnika više. Od ukupnog broja liječenih osoba, novoliječeni čine udio 4,5% (osam osoba).
Ovisnost o opijatima zahtijeva dugotrajni tretman i skrb, zadržavanje opijatskih ovisnika u sustavu zdravstva ukazuje da je liječenje djelotvorno i da heroinski ovisnici nisu prepušteni ulici i kriminalnom miljeu.
U 2024. godini u Odjelu se liječilo 10 osoba s poremećajima navika i impulsa, patoloških kockara, a u 2023. njih 11 potražilo je pomoć zbog problema s kockanjem.

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Tijekom 2024. godine nastavljen je rad Studentskog savjetovališta u koje se javilo 18 studenata.

U sklopu projekta Živjeti zdravo djelatnica Odjela održala je trodnevnu edukaciju Dubrovniku Programa PoMoZi Da na kojoj je sudjelovalo 16 nastavnika i profesora te stručnih suradnika. Cilj je bio prenijeti djelatnicima škola znanja i vještine koje pruža ovaj program. On se pokazao iznimno važnim svim odraslima koji rade s djecom i mladima jer navedena znanja olakšavaju prepoznavanje problema mentalnog zdravlja, a usvajanje vještine psihološke prve pomoći može olakšati pristupanje i pružanje potrebne podrške učeniku s problemom te potaknuti na traženje stručne pomoći. Program se temelji na primjerima dobre prakse u svijetu i primjerima Svjetske zdravstvene organizacije te na rezultatima istraživanja zdravstvene pismenosti odgojno – obrazovnih djelatnika u području mentalnog zdravlja djece i mladih provedenoga 2017. godine. Programom su obuhvaćeni depresivno-anksiozni problemi kod djece i mladih te s njima povezani problemi samoozljeđivanja, razmišljanja o samoubojstvu, zlouporabe alkohola, gubitka i tugovanja.

U sklopu provedbe aktivnosti zaštite mentalnog zdravlja odrasle populacije u Domu za starije osobe Majka Marija Petković u Blatu te u Domu za starije osobe Vela Luka i Korčula održano je šest radionica na teme „Stereotipi starosti“ i„Suočavanje i prilagodba na starost“, „Prepoznavanje emocija“ i „Očuvanje kognitivnih funkcija“ Sudjelovalo je 55 korisnika i osoblja. U Domu za starije osobe Konavle i Domu za starije osobe Domus Christi, Domu za starije osobe Dubrovnik te Centru za pružanje usluga u zajednici Metković održano je 7 radionica na kojima je sudjelovalo 178 korisnika domova. Članovima Kluba umirovljenika Crvenog križa Korčula djelatnica Odjela također je održala predavanja na gore navedene teme. Sudjelovalo je 46 članova Kluba umirovljenika.

Voditeljica Odjela za mentalno zdravlje održala je predavanje na temu „Zapleteni u mreže“ u samostanu sv. Ante u Humcu. Na predavanju je sudjelovalo 277 osoba. Voditeljica je održala i predavanje s temom „Psihološki aspekti žalovanja“ u Dvorani Ivana Pavla II. Sudjelovale su 42 osobe.

U prošloj godini održan je novi ciklus Škole roditeljstva na kojoj je sudjelovalo 14 roditelja. Škola je zamišljena kao program podrške roditeljima i kroz ciklus od 6 radionica pruža roditeljima smjernice kako se nositi s izazovima roditeljstva i kako što uspješnije prevladati poteškoće vezane za odgoj djece. Obrađene su slijedeće teme: psihološki razvoj djeteta, kako učinkovito komunicirati s djetetom, što sve unosimo u roditeljstvo (uvjerenja i vrijednosti), kako postaviti granice u odgoju, razvoj samopoštovanja djeteta i pozitivne slike o sebi te kad je najbolje ne pokušavati mijenjati dijete već svoj pristup djetetu .

U suradnji s Udrugom Dva skalina organizirana je grupa psihološke pomoći i podrške roditeljima djece s teškoćama u razvoju. Održalo se 15 susreta na kojima je sudjelovalo po 16 roditelja. Cilj je pružiti pomoć i podršku roditeljima u smislu osnaživanja roditeljskih kompetencija i jačanja nošenja sa specifičnim vrstama stresa koji je svakodnevna pojava u obiteljima djece sa teškoćama u razvoju. Također je pružana usluga supervizije i podrška zaposlenicima Udruge svaki tjedan kroz godinu. Na supervizijama je sudjelovalo 5 zaposlenika.

U Udruzi Deša, koja je dio hrvatske mreže zaštite od obiteljskog nasilja i nasilja nad ženama, oformljena je radna skupina za novu strategiju borbe protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja. Na prva dva sastanka radne skupine sudjelovala je i djelatnica Odjela za mentalno zdravlje koja je član radne skupine.

Djelatnica Odjela za mentalno zdravlje na Korčuli održala je 4 radionice s učenicima prvog razreda OŠ Blato na temu „Mirno rješavanje sukoba“. Cilj radionica bio je osvijestiti djecu o međusobnim različitostima i sličnostima, podučiti ih da preispitaju vlastitu ulogu u sukobu te im pomoći pri razvijanju tolerancije i međusobnog razumijevanja. Na radionicama je sudjelovalo ukupno 100 učenika.

Odjel za mentalno zdravlje nastavio je s programom Emocionalnog opismenjavanja djece za učenike petih razreda OŠ Blato. Održano je 7 radionica na kojima je sudjelovalo 58 učenika. Cilj radionica je naučiti opažati promjene u intenzitetima vlastitog raspoloženja i emocija, razumjeti da svatko ima pravo na svoje osjećaje, dijeliti i komunicirati svoje misli i osjećaje s vršnjacima, roditeljima, na koji način izabrati primjerene emocionalno/ponašajne odgovore u razrješavanju socijalnih teškoća i konflikata te kako graditi odnose s drugima.

Liječnica školske medicine održala je tri roditeljska sastanka u OŠ Ivana Gundulića i OŠ Mokošica roditeljima učenika prvih razreda te tribinu u Domu kulture Blato za roditelje djece predškolske dobi i učenika prvih razreda osnovne škole pod nazivom „Elektronički mediji-utjecaj na zdravlje i razvoj djece“. Sudjelovala su ukupno 223 roditelja.
Roditeljima učenika osmih razreda u OŠ Blato djelatnica Odjela održala je predavanje pod nazivom „Elektronički mediji i cyberbullyng“. Sudjelovalo je 30 roditelja.

U Smokvici je održano predavanje roditeljima učenika prvih razreda srednje škole na temu „Nasilje u mladenačkim vezama“. Cilj radionice je educirati roditelje o nasilju i vrstama nasilja s naglaskom na nasilje u mladenačkim vezama što najčešće ostaje neprepoznato. Na tri radionice sudjelovalo je 20 roditelja.

U Učeničkom domu „Paola di Rosa“ djelatnica Odjela održala je 9 radionica s korisnicama doma na temu zaštite mentalnog zdravlja. Bilo je prisutno 119 učenica srednjih škola, korisnica doma.

U Umjetničkoj školi Luke Sorkočevića Dubrovnik održavao se Stručni skup profesora likovne kulture. Na skupu je djelatnica Odjela održala predavanje „Prevencija seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja“. Sudjelovala su 54 profesora likovne kulture.

Liječnica školske medicine sudjelovala je na okruglom stolu „Mentalno zdravlje srednjoškolaca“ sa svojim predavanjem na tu temu. Okrugli stol se održao u Privatnoj gimnaziji Dubrovnik i sudjelovalo je 19 profesora koji su zaposleni u toj srednjoj školi.

Na području prevencije pijenja alkohola među mladima na Korčuli djelatnica je održala 15 radionica s učenicima 7. i 8. razreda osnovnih škola u Korčuli, Blatu, Smokvici, Vela Luci i Žrnovu pod nazivom „Pijane naočale“ i „Kako utječe alkohol na razvoj mozga“. Sudjelovala su 143 učenika sedmih razreda i 142 učenika osmih razreda, a cilj radionica je upoznavanje učenika sa štetnim utjecajem alkohola na mozak u razvoju. Na istu temu održani su roditeljski sastanci roditeljima učenika osmog razreda u OŠ Korčula. Sudjelovalo je 89 roditelja.

U sklopu prevencije ovisnosti o duhanu i duhanskim proizvodima djelatnica Odjela s otoka Korčule održala je četiri radionice s učenicima šestog razreda u OŠ Korčula. Na radionicama je sudjelovalo 50 učenika.

U OŠ Gruda održane su četiri radionice s učenicima od petog do osmog razreda na temu vršnjačkog nasilja. Sudjelovalo je 160 učenika. Održani su i roditeljski sastanci pod nazivom „Utjecaj roditeljstva na mentalno zdravlje djece“. Prisustvovao je 71 roditelj učenika od petog do osmog razreda.

U OŠ Antuna Masle Orašac djelatnica Odjela sudjelovala je u programu „Abeceda prevencije“ Održala je četiri roditeljska sastanka s temama: „Opasnosti na internetu“, „Roditeljska uloga“. „Moja ponašanja u ulozi roditelja“ i „Moje dijete odrasta“ . Na roditeljskim sastancima bilo je prisutno 90 roditelja učenika od petog do osmog razreda.

Povodom obilježavanja 23. Tjedna mozga od 11.3. do 17.3.2024. djelatnice Službe za promicanje zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije održale su radionice s djecom predškolskog uzrasta u dječjim vrtićima Konavle, Slano, Korčula, Blato, Vela Luka, Orebić i Metković . Na radionicama u predškolskim skupinama sudjelovalo je 350 djece i 25 odgajateljica. Upoznale su ih s funkcijama mozga kroz slikovite primjere iz svakodnevnih aktivnosti te ih poučili na koji način mogu očuvati mozak. Na edukativnom modelu mozga mogli su vidjeti kako mozak ustvari izgleda. Poučeni su kratkim i zanimljivim vježbama za poboljšanje koncentracije, pamćenja i koordinacije tijela i uma.
Radionice su bile organizirane i za učenike prvih razreda OŠ Blato,OŠ Vela Luka, OŠ Korčula, OŠ Lumbarda, OŠ Smokvica, OŠ Župa Dubrovačka, OŠ Janjina, OŠ Lapad i OŠ Smokovljani. Na radionicama je sudjelovalo ukupno 260 učenika i 16 učiteljica. Kroz radionicu "Prozor u svijet mozga" informirali smo djecu o tome gdje se mozak nalazi, od kojih dijelova se sastoji te koje su njegove funkcije. Poučavani su kako sačuvati i poboljšati funkcioniranje mozga s naglaskom na zdravu prehranu, fizičke aktivnosti, dovoljno sna te izbjegavanje elektronskih uređaja.

Kroz niz projektnih aktivnosti, Dubrovnik zdravi grad djeluje na unapređenju zdravlja i kvalitete života svih svojih stanovnika, posebno djece i mladih, starijih sugrađana, osoba s invaliditetom i obitelji. Najvažniji strateški dokument u području zdravlja je Gradska slika zdravlja. Djelatnica Odjela sudjelovala je u radnoj skupini prioritetnog područja Zdravlje djece i podrška obitelji.

Trening životnih vještina je univerzalni preventivni program namijenjen prevenciji rizičnih ponašanja (pušenje, konzumacija alkohola, zlouporaba droga). Provodi se u školskom okruženju, a namijenjen je ukupnoj populaciji učenika od 3. do 7. razreda. Radi se o programu nove generacije temeljenom na znanosti čiji je cilj umanjiti rizične te ojačati zaštitne čimbenike u razvoju rizičnih ponašanja i nepovoljnih razvojnih ishoda.
Zbog njegove dokazane učinkovitosti te činjenice da je uz nove bihevioralne ovisnosti konzumiranje sredstava ovisnosti ponovo u uzlaznoj liniji, a sve su izraženije posljedice pandemije COVID-19 na mentalno zdravlje djece i mladih, pokrenuli smo implementaciju ovog programa u osnovne škole na području Dubrovačko-neretvanske županije.
Liječnica školske medicine u Metkoviću održala je predavanje za djelatnike s područja Korčule, Metkovića, Ploča i Opuzena pod nazivom „Trening životnih vještina-učinkoviti preventivni programi u školi“ .Sudjelovalo je 39 nastavnika.

U Mjesecu borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti djelatnice Odjela održale su predavanje za roditelje na temu mentalnog zdravlja djece s naglaskom na ovisnosti. Na roditeljskim sastancima sudjelovala su 752 roditelja, a održali su se Obrtničkoj školi Dubrovnik, Pomorskoj i tehničkoj školi Dubrovnik, Turističkoj i ugostiteljskoj školi Dubrovnik, OŠ Marina Držića, Srednjoj školi Korčula, Srednjoj školi Blato, Srednjoj školi Vela Luka. U Turističkoj i ugostiteljskoj školi roditeljskim sastancima su prisustvovali roditelji i prvih i drugih razreda jer 2023. godine nisu održani roditeljski sastanci u toj školi.

Povodom Svjetskog dana mentalnog zdravlja koji se obilježava 10. listopada Voditeljica Odjela sudjelovala je na Međužupanijskoj konferenciji odgajatelja u učeničkim domovima s predavanjem „Komunikacija i mentalno zdravlje“. Predavanju su prisustvovala 54 odgajatelja.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: 25.881,00 EUR-a
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 60
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 657
Broj zapljena: 687

Vrste zaplijenjenih droga

- marihuana: 9255 g
- heroin: 440 g
- kokain: 231 g
- amfetamin: 3192 g
- lijekovi s popisa droga: 68 847
- MDMA: 144
- METH: 78